WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 266. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЛИСТОПАДА 1950. No. 266. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 15, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЕВРОПА НА ПЕРШОМУ МІСЦІ В ЕКОНОМІЧНИХ ПЛЯНАХ

Вашингтон, 13 листопада. — Звіт з фінансової допомоги для закордонних країн випрацюваний колишнім секретарем армії Гордоном Греєм і переданий президентові Трумanові до розгляду, є на ділі пляном адміністрації для фінансової допомоги чужим країнам на майбутнє. Його оприлюднив през. Труман як предмет дебати для наступного Конгресу і він буде становити осередок, довкола якого буде ведена боротьба між двома напрямками, а саме „міжнародним" і „ізоляціоністичним".

Вирішальною точкою звіту економічну Ґоґраєв лє допомогу не спиняти тепер, тільки, навпаки, продовжити її на роки на засадах Пляну Маршала і то незалежно від фондів, які будуть видавані на воєнну допомогу для закордону. У звіті переведена засада, що Европа є важливіша для оборони Америки ніж Азія чи інші частини земного глобу. Там теж поставлене домагання, щоб значну частину фондів використати на розвинення економічної програми на підставі точки Четвертої інавгураційної промови Трумана, тобто приділу допомоги з Америки на розвиток відсталих країн.

Звіт Грея обіймає часи ще перед Корейської війни, бо саме тоді почався над ним праця, одначе відносини в Кореї змінили в дечому напрям цієї праці з уваги на змінене положення в світі. Президент не одобрює програми в цілості, одначе в супровідніи письмі до Конгресу займає прихильне становище до нього. На скільки там є якісь спеціяльні доручення, то їх треба буде перевести в формі законів. Взагальному начерку це є відповідь на питання: „Що буде після Пляну Маршала"?

ПЕРШІ СВІДКИ В ПРОЦЕСІ ПРОТИ АТОМОВИХ ШПИГІВ

Ню Йорк. — Розправа в окружнім федеральнім суді проти запідозрених у шпигунстві в користь Росії, Абрагама Бротмана і Мірійм Московиц почалася в понеділок. Спеціяльний агент Федерального Слідчого Бюра, Доналд Е. Шаннон, покликаний на свідка, доказував зв'язки обвинувачених з атомовим шпигом, Гері Ґолдом, у Филаделфії і совєтським шпигом Яковом Глосом. Бротман признався, перед свідком, що він передав комуністичн[illegible] [illegible]игам начерк хемі[illegible] [illegible]єсу і машинерії, одначе пояснював це тим, що він хотів дістати від Совєтів працю за заплатою. Прокуратор Ирвінґ Сейпол упередив судейську лаву, що підсудні станули перед судом за змагання до ударемнення справедливости супроти арештованого в Филаделфії Гері Голда, який був помічником совєтського шпига д-ра Клавза Фукса, засудженого за його діяльність в Англії. Бротман заперечив, начеб він був членом Комуністичної партії, за те признався, що він належав до Молодої Комуністичної Ліги підчас своїх студій в університеті Коломбія в 1931 р.

НАЙБАГАТШИЙ ПОЛІЦІЯНТ В АМЕРИЦІ

Шікаґо. — При недавніх виборах кандидував на шерифа повіту Кук член стейтової поліції, капітан А. Гілберт як демократичний кандидат. Його переміг републіканець Дж. Е. Бабб. Тому, що Гілберт був знаний як багатий, його візвали перед слідчу комісію Конґресу, щоб довідатися, чи його маєток не походить з підкупства. Гілберт виявив, що він купував уділи підприємств і ставляв ставки на законні заклади і так доробився маєтку $346,000.

● **Збирають дол. 5,000.00** на поборювання перестуди. Кампанію веде Рісерч Едюкейцен фор Чест Дізіс.

Воююча Україна закликає еміграцію до єдности в боротьбі за волю

УКРАЇНА УВАЖНО СЛІДКУЄ ЗА РОЗВИТКОМ СЕРЕД ЕМІГРАЦІЇ. — ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ АЖ ДО ПЕРЕМОГИ

„Вже минуло чотири роки, як закінчилася війна в Европі... Але в Україні миру немає! В Україні далі кипить жорстока боротьба, не втихають стріли, не вгасають пожежі. На фабриках і заводах, в колгоспах і одноосібних господарствах, в школах і установах, в лісах і горах — в Україні, в далекому Сибірі і Казахстані, скрізь стоїть український народ на визвольних барикадах. Стоїть скривавлений, але невгнутий, неподоланий, нескорений!" — пишеться в окремому „Зверненні Воюючої України до всієї української еміграції", — яке тількищо наспіло з двох провірених джерел: Закордонного Представництва УГВР та Закордонних Частин ОУН. Звернення, що було видане в Україні в жовтні 1949-року, тільки тепер пробило залізну заслону. Воно підписане 22 керівниками різних ділянок революційно-повстанського руху в Україні, з полеглим вміжчасі в бою головним командантом УПА і головою Генерального Секретаріяту УГВР, ген. Тарасом Чупринкою та його теперішним наступником Василем Ковалем на чолі. Між підписами є теж член УГВР, голова підпільної греко-католицької Церкви в Україні, о. проф. М. Лаврівський. В зверненні загально характеризується теперішнє положення в Україні та повстансько-революційну боротьбу за її волю, яку серед найбільш жорстоких большевицьких обставин веде ввесь український нарід, що під цим оглядом стоїть в авангарді всіх інших поневолених Москвою народів. „Воююча Україна вимагає, щоби українська еміграція була палким носієм ідей, за здійснення яких бореться український нарід" — пишеться в заклику. Там сказано: „Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція і невтомно несла правду про сталінський СССР до всіх народів світу і активно мобілізувала їх до боротьби проти російсько-большевицького імперіялізму, того найбільшого ворога людства..., щоб була активним співорганізатором єдиного фронту всіх народів". В дальшому сказано: „Для того, щоб виконати ці відповідальні обов'язки, Вам, Брати на чужині, треба бути об'єднаними, а не розбитими. Вам треба діяти однозгідно, а не розрізнено. — Воююча Україна рішучо вимагає від української еміграції повної єдности, єдности не на словах, але на ділі, єдности дійової, а не паперової, єдности на базі боротьби народу на українських землях. Стан, який сьогодні існує, не сміє продовжуватися. Не сміє бути жадного поділу на католиків і православних, автокефальників і соборників, а зокрема на „східняків" і „західняків". Еміграція мусить докласти всіх зусиль, щоб цілком знищити шкідливі наслідки довгої неволі і штучних кордонів, яким ділили і ділять окупанти живе тіло українського народу. В спільній праці і боротьбі мусять щезнути всі різниці між українцями..." В дальшому на цю тему сказано: „Край вбачає лихо не в існуванні різних партій на еміграції, а в тому, що ці партії не вміють співжити і співпрацювати ні між собою ні в середині себе самих. Край обурений занепадом політичної і громадської моралі серед української еміграції, що задає шкоду цілій визвольній справі, що в очах чужинців ганьбить цілий нарід і формує фальшивий погляд на боротьбу на Рідних Землях. Воююча Україна обурена тим, що в партійній боротьбі на еміграції розміняються загально-національні цінноці і святощі. Воююча Україна рішучо засуджує тих, що не хочуть піднестися вище своїх вузьких партійних інтересів, що спекулюють визвольною ідеєю". — Звернення продовжується закликом до поодиноких прошарків української еміграції, щоб вони гідно несли прапор України та дали свій вклад у її визвольну боротьбу. Воно закінчується висловом незламної віри, що — „Встане Україна, і розвіє тьму неволі, світ правди засвітить, і помоляться на волі невольничі діти"! — Підписані керівники Воюючої України від себе дають запевнення, що „Воююча Україна робитиме все, що в її силах, щоб український нарід якнайшвидше і раз на завжди побудував свій величній Храм Волі".

Дослівний текст звернення буде надрукований в черговому числі „Свободи".

АЛІЯНТИ ПОЛІПШУЮТЬ СВОЇ ПОЗИЦІЇ В КОРЕЇ

ДАЛЬШІ УСПІХИ АМЕРИКАНЦІВ НА ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ. — КОРЕЙЦІ НА СХОДІ ПІД СИЛЬНИМ НАПОРОМ ВОРОГА. — ОЖИВЛЕНІ ДІЇ АВІЯЦІЇ.

Токіо, 14. листопада. — Вчорашні бої в Кореї позначилися дальшими успіхами аліянтських військ на критичному західньому секторі фронту та збільшеним напором скріплених ворожих сил на розтягнені південно-корейські дивізії на східній ділянці. На заході американські війська продовжували „обмежений наступ" на ріці Чанґчон, натрапляючи на відносно малий спротив противника та здобуваючи терен і загально поліпшуючи свої позиції. Натомість на східному секторі ворог атакував розтягнені на широкому просторі південно-корейські сили, відкидаючи їх около 5 миль назад та деяким частинам загрожуючи оточенням. В непотверджених фронтових повідомленнях говориться, що американські війська мали дійти до важливого резервуару Пуджон на корейсько-манджурському кордоні. Вміжчасі, американська авіяція сильними з'єднаннями всіх родів бомбардувальників продовжувала нищівні атаки на ворожі восені об'єкти здовж манджурського кордону, зокрема на комунікаційні получення та концентрації ворожих військ і матеріялу. Головні мости через ріку Ялу, що правили за головні шляхи постачання з Манджурії, вже зруйновані і не є до вжитку. Град розривних і запальних бомб скинено теж на цілий ряд прикордонних місцевостей, що з деяких вже залишилась тільки назва. Втікачі з-поза ворожих ліній і полонені стверджують, що ворог почав окопуватися та будує сильні оборонні лінії. За аліянтськими лініями продовжували свою активність червоні партизани, набираючи щораз виразнішого зорганізованого характеру. Проти партизанів борються окремі загони південно-корейських і американських військ, хоча гористий терен, в якому партизани скриваються, цю акцію поважно утруднює.

● **Комуно-китайський уряд** почав репресії за слухання на континенті радіопередач „Голосу Америки".

ЧІЯНГ КАЙ-ШЕК ЗАКЛИКАЄ КИТАЙЦІВ ДО ЗДАЧІ

Тайпеі, Формоза, 14. листопада. — Командант національно-китайських сил, маршал Чіянг Кай-шек звернувся з закликом до китайців на займтому червоними континенті та до комуно-китайських військ на фронті в Кореї, закликаючи їх до переходу на бік аліянтів та до участи в боротьбі проти Москви за визволення їхньої країни. В заклику сказано: — „Поспішайте на фронт! Здавайтеся і прилучуйтеся до китайських проти-комуністичних і проти-московських сил, що ведуть боротьбу за життя, за вольності, за незалежність, за злуку з родинами, за мир в світі та за привернення давньої слави нашої національної революції". Заклик Чіянга повторюється багато разів денно через далеко-східні радіовисильні.

НАРАДИ КОМАНДАНТІВ

Токіо, 14. листопада. — Командант Восьмої Армії, ген. Голтон Волкер, відвідав вчора фронтові американські лінії в Північній Кореї та відбув наради з командантами оперативних військових частин: командантом першого корпусу ген. Френком Мілборном, шефом 24-тої дивізії ген. Джаном Черчом, та командантами британських експедиційних військ на фронті.

● **Майор американської армії,** — Алфред Д. Сімінскі, з Джерзі Сити, у стейті Ню Джерзі, вийшов конґресменом при останніх виборах. — Одначе тому, що війна в Кореї триває дальше, а він находиться на тамошньому фронті, він не може бути звільнений з війська, доки не буде скликаний Конґрес.

ГРОМАДЯНСЬКА ОПІКА НАД ВОЯКАМИ

Ню Йорк. — За спонукою Президентського Комітету для Релігії і Добробуту Збройних Сил зорганізовано Комітет для Збройних Сил під опікою Ради Добродійности. Зібрання в цій справі відбулося в стейтовій торговельній палаті. У ньому брали участь представники провідних релігійних і громадянських організацій і установ та офіцери з армії, фльоти й повітряних сил. Новий Комітет для Збройних Сил буде помічним в переїзді вояків через місто і порт Ню Йорк до їхніх службових призначень. Будуть відкривані станиці для їхньої вигоди і спочинку та для уділювання порад, де можна найти інші відповідні місця для розваги. У першу чергу комітет постарається за відкриття інформаційного центра на Таймс Сквер, як це було за попередніх часів. Новообираний посадник міста, Вінсент Імпелітері, обіцяв письменно свою підтримку для такої праці.

ОБМЕЖУЮТЬ ВЖИТОК АЛЮМІНІЮ З УВАГИ НА ОБОРОННІ ПОТРЕБИ

Вашинґтон. — Уряд обмежить на 35 відсотків постачання алюмінію для цивільних потреб, щоб забезпечити його припаси для потреб оборони, як це виявив Вилєм Гарисон, адміністратор Краєвої Продукційної Влади. Він признає, що обмеження спричинить деяке безробіття, бо деякі роди промислу мусять стануть, заки пристосуються до нового положення, одначе в міжчасі буде приспішене темпо оборонної продукції.

Розпорядок входить в життя з днем 1 січня 1951 р. Промислові кола вважають його за найбільш суворий крок, який досі зробила Продукційна Влада, яка має під собою контролю критичних і стратегічних матеріялів. Загальне переконання таке, що негайно за обмеженням вжитку алюмінію наступлять зарядження у постоновому переводженні загальної промислової мобілізації. Не зважаючи на обмеження вжиток алюмінію, його ціна не буде підвищена, бо цивільні підприємства не зможуть його дістати без дозволу уряду.

В АМЕРИЦІ

● **Сім мільйонів** телевізійних апаратів находиться в посіданні громадян. Це значить, що один апарат припадає на п'ять родин, а у східних стейтах припадає один апарат на три родини.

● **Колишній російський імігрант,** Франк З. Атран, дарував мільйон долярів на жидівський шпиталь Мавнт Сінай Госпиталь у Ню Йорку. Він приїхав до ЗДА в 1940 р., та доробився маєтку на виробі речей з нілону у своїх фабриках у Франції і Злучених Державах.

● **Шість років** був перебраний за індіянина Гаверд Лі, який утік з військової тюрми, куди попав як дезертир. Остаточно його арештувало Федеральне Слідче Бюро в Індіянополіс, Інд.

● **Анна Розенберґ,** — яку ген. Джордж Маршал назначив асистенткою в своїм департаменті оборони, дістає признання за працездатність і спосібність при наладнуванні справ воєнного персоналу. Є надія, що президент затвердить її на цьому становищі.

БЕВИН ПРОТИ ЧЕРГОВИХ РОЗМОВ ЗІ СОВЕТАМИ

Лондон, 14. листопада. — Британський міністер закордонних справ Ернест Бевин заявив вчора в Палаті Громад, що він не думає прийняти совєтську пропозицію чергових розмов між чотирома великодержавами в справі Німеччини в рямках постанов Потсдамського договору. Він, покликуючись на дотеперішній досвід зі Совєтами, вважає, що такі розмови не доведуть до жадної конкретної мети, притемнять теперішню фазу розвитку німецької проблеми і тільки дадуть Совєтам нагоду повторити те, що вони вже давно сказали та що проявилося і в недавній декляраціï совєтських і сателітських представників після нарад в Празі. Негайно після заяви Бевина — провідник консервативної опозиції в парляменті, Винстон Чорчил, заявив, що він і його однодумці апробують становище Бевина. Іншої думки була опозиційна меншість в самій Лейбуристській партії, яка вважає, що власне тепер настав час для ще одної спроби полагодити східно-західні противорічності при круглому столі. — Це головно в лейбуристській фракції, яка ставиться зі застереженням до американської політики та вважає, що „ліві з лівими" самі могли б скорше договоритися.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИСПІШЕННЯ АКЦІЇ ОН. В СПРАВІ КОРЕЇ

Лейк Соксес, 14. листопада. — Американський представник в Раді Безпеки звернувся з пропозицією, щоби Рада ще цього тижня відбула свою сесію в справі комуно-китайської інтервенції в Кореї. На порядку Ради є західна резолюція, яка домагається перервання будь-якої допомоги північно-корейському агресорові, — закликає до негайного відкликання всіх чужих військ, які цьому агресорові допомагають та заповідає Китаєві респектування його інтересів на корейсько-манджурському кордоні. Наради в цій справі було відложено після того, як Рада ухвалила вислати комуно-китайському урядові запрошення до участи в дискусії на цю тему. Вміжчасі, Пейпінґ це запрошення відкинув, повідомляючи натомість, що його делеґація виїжджає до Об'єднаних Націй, але тільки з метою представити там справу „американської аґресії" в Кореї і на Формозу.

ІНТЕРВЮ Н. Й. ТАЙМСУ З В. ДУШНИКОМ ПРО НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Ню Йорк. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" з неділі 12 листопада містить звіт з поїздки до Колорадо і Небраски Володимира Душника, члена комісії для розселення переміщених осіб при краєвій Катол. Конференції Добродійности. Він відвідав скупчення нових поселенців без огляду на їхню релігійну приналежність і переконався, що їхнє принороблення до американського життя проходить нормально. Яких 1,700 осіб з європейських втікачів найшли пристановище в стейтах Колорадо й Небраска і 80 до 85 відсотків з них почуваються вдоволені. Коли бувають які трудноші між спонзорами й їхніми приятелями з-поміж нових імігрантів, то це походить з непорозуміння, каже п. Душник.

МАО ХОЧЕ БУФЕРНОЇ ДЕРЖАВИ В КОРЕЇ

Вашингтон, 13 листопада.— Тільки малої комуністичної буферної держави в Кореї — оце все, чого хоче добитися комуністичний китайський диктатор Мао Це-Тунґ і тому кидає сотні тисяч китайського війська на корейський фронт. Про це довідується Рей Кромлі, кореспондент щоденника Волл Стріт Джернал від політичних експертів. Чи саме так точно справа мається, про це довідаються знавці вже наступного тижня, коли, за оцінками з Китаю прийдуть до Ню Йорку члени китайської комуністичної місії на свідоцтво в Обєднаних Націях. Після їх приїзду може прийти провокація в нарадах, щоб порозумітися, хто кого обвинувачує: Чи О. Н. Китайських комуністів в нападі на Корею, чи комуністи обвинувачують Злучені Держави Америки в аґресії на Формозу. Перші вістi про наміри китайців передали індійські дипломати, які вели переговори з китайським урядом в Пайпінґу. Про такі пляни китайців згадується в радієвих передачах з Пайпінґу та Москви. Дехто здогадується, що нова буферна держава обіймала б цілу Північну Корею аж до 38 рівноложника, як це було перед нападом комуністів на корею.

СКРИТОВБИВСТВО ГОЛОВИ УРЯДУ ВЕНЕСУЕЛІ

Каракас, столиця Венесуелі, 13 листопада. — Голова військового уряду републики Венесуелі, полк. Карльос Дельґадо Чалбауд, упав жертвою скритовбивства. Він, разом з двома іншими членами революційного комітету захопив владу був 24 листопада 1948 р., поваливши владу лівого уряду, що оставав під головством Ромуля Ґаллеґоса. Чалбауда замордувала група людей, які ждали на нього перед його домом. Деяких напасників арештовано. Провідником групи є пенсіонований генерал Рафаель Урбіна. Оставший при владі міністер оборони, Маркоз Перез Хіменес, негайно завісив громадянські вольности Венесуелі і перейняв владу у свої руки. Тому, що Хіменез завів строгу контролю над вістями, які виходять закордон, не можна довідатися про подробиці перевороту.

ФРАНЦІЯ І АНГЛІЯ ПЛЯНУЮТЬ ДАЛЕКО-СХІДНЮ АНТАНТУ

Париж, 14. листопада. — Між французькими і англійськими дипломатами вже від довшого часу ведуться розмови в справі створення сильної далеко-східної антанти, що могла б успішно протиставитися большевицькій загрозі в тій частині світу. Проте, на найближчий час не передбачується поважніші британської допомоги французькій боротьбі в Індо-китаю, вже хочби тому, що англійська далеко-східна фльота грає відповідну ролю у війні в Кореї, а інші частини стоять на сторожі британських інтересів в інших азійських країнах. В плянах створення далеко-східної антанти є головно намагання заітересувати нею та притягнути до участи в ній інші азійські країни, зокрема Індію, що почала радикально провірювати своє становище після комуністичної інвазії на Тибет. Заповідається деякі зміни у французькому далекосхідному командуванні.

ТИБЕТ ПРОПОНУЄ ЧЕРВОНОМУ КИТАЄВІ ПЕРЕМИРЯ

Ню Делькі, Індія, 14. листопада. — Перші очевидці комуно-китайської інвазії на Тибет, які тількищо прибули з Індії, стверджують, що Національна Асамблея Тибету рішила вислати свою мирову делеґацію назустріч комуно-китайським військам, які наступають на столицю Лясcу, та прохати в них перемиря. В склад делеґації мали б входити представники уряду та впливових там монашиx орденів, головно з манастирів в Сера, Дрепунґ і Ганден. Один з цих очевидців був захоплений червоними, але йому пощастило втекти. Він твердить, що червоні китайці користуються переважно крісами і легкими гарматами американського виробу. Наступаючим військам в недоступних горах скидається постачання з літаків. Зважаючи на релігійні переконання і фанатизм населення Тибету, комуністи вміють використати ці настрої для своєї пропаганди. Стверджується, що вступереч попереднім повідомленням, в Тибеті, зокрема в столиці, не дійшло до жадних змін в уряді та що дотеперішня влада продовжує контролювати незаняту ще комуністами територію.

В СВІТІ

● **Один турецький вояк** був вбитий і двох поранених від стрілів комуно-корейських партизанів, відданих до переїжджаючого з аліянтськими військами потягу на північ від Сеул.

● **Московська преса твердить,** що ціллю комуно-китайської інтервенції в Кореї є „викинути американських імперіялістів в море" та забезпечити кордони Китаю.

● **В Альпах у Франції** розбився канадійський літак, що віз 58 осіб — в більшості паломників з Риму.

● **Західні аліянти** знову висловлюються про необхідність поспіху в озброєнні Німеччини, з огляду на погіршуване міжнародне положення.

● **Большевицькі „друзі миру",** що в кількості 500 осіб були зібралися на черговий „конґрес", почали роз'їздитися, в більшості до заповідженого такого конґресу в Польщі, як британський уряд відмовився дати в'їздові візи їх комуністичним головачам.

● **Австрійський уряд** звернувся вже третьою з черги нотою до Контрольної Ради аліянтів, протестуючи проти совєтської інтервенції у внутрішньо-австрійських справах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиrі і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВОЛЕС ПРО ЗБРОЄННЯ

Кілька років тому ніхто тут навіть не припускав, щоб у відносно короткому часі могла настати в Генрі Волеса аж така радикальна переміна у відношенні до Росії та Сталіна, свідком якої доводиться нам тепер бути. Навпаки, багато було таких, що на Волеса уже цілком махнули рукою і зарахували його до трагічних сталінських жертв. Це ж бувший віце-президент Злучених Держав взявся очолювати таких „прогресивних" в Америці, що всі лиха в світі приписували вашинґтонській закордонній політиці, а зате виправдували у всьому одного тільки Сталіна. Сумно й стидно було це слухати і читати ще й тому, що всі були переконані, що Волес не змінився ради якихось матеріяльних користей, політичної карієри тощо. Якраз тому так багато молоді йшло тоді за Волесом, вважаючи його ідеалістом та поступовцем, що дбає за „сіру людину", змагає до кращого суспільного ладу в Америці та рятує світовий мир.

Волес заломився, казали тоді ті, що не хотіли вживати проти нього тої гострої критики, з якою повитано його нову політичну орієнтацію. Але по якімсь часі рознеслись вісті, що Волес не той став, що він розчарувався, як щодо Сталіна і Росії, так і тих „прогресивних", яких він взявся очолювати. Потім появилась друга вістка, що він уже зірвав з „прогресивними", які—мимоходом кажучи—були на ділі комуністами або їхніми симпатиками. Це виявилось наглядно, як прийшлось займати становище відносно Кореї. Всі ці „прогресивні" станули по боці Кремля, а проти Вашинґтону. Але тоді наступив теж і кінець дружбі Волеса з ними.

Волес виступив тепер з гострим протестом проти цілої імперіялістичної політики Росії. Він заявився навіть проти цього, щоб допускати представника комуністичного китайського режиму до Об'єднаних Націй. А недавно, навіть як почав критично думати про Росію, був ще за допущення. Давніше Волес був проти зброєння Злучених Держав і хвалив розум та миролюбність Сталіна, а сьогодні вимагає уже, щоб Злучені Держави зброїлись „так скоро, як можливо".

Волес уже нині не тільки, що не виправдує Сталіна і Росію, але виразно підкреслює, що „якщо Росія підбурює Китай до крівавого конфлікту зі Злученими Державами, то вона поповнює злочинне діло". Нині Волес заявляється уже проти усякого угодовства у відношенні до Росії та ще пише до китайського червоного премієра Мао листа, в якім взиває його зірвати „з невільничим послухом Москві" та заховати приязнь зі Злученими Державами.

Вкінці Волес звертає увагу самій Москві, щоб вона розуміла, що „мільйони" американців, які довгий час були склонні йти на компроміси з нею, нині не є вже в такому настрою і не вірять, щоб угодовством можна було дійти до миру.

Ми навели тільки найважніше з останньої політичної заяви Волеса, щоб вказати, які величезні переміни настали тепер в Америці в відношенні до Росії навіть в таких колах, які не так давно були стопроцентовими угодовцями і не могли добачити ніде ніякої комуністичної аґресії, ні ніякого російського імперіялізму. Нині вони вже його всюди бачать і самі взивають Злучені Держави скоро розбудовувати оборону перед кремлівською загрозою, а теж давати мілітарну та іншу допомогу жертвам комуністично-московського грабунку.

Захід зміняє свій погляд на Москву

Погляд Заходу на Москву та цілий зв'язаний з нею комплекс політичного розвитку завжди був суперечний, але рідко правильний. Захід задовольнявся ствердженням факту, що Росії „аршином не змірити", дивився на Росію в більшості очима завжди тенденційної російської пропаганди і завжди бачив тільки такі чи інші Потьомкінські села, але тільки мала кількість людей завдавала собі труду збагнути то, що можна б назвати суттю Росії, яка залишається завжди така сама, без огляду на конюнктуральні режимові зміни.

Щойно тепер, можна б сказати — в останніх днях, виникли деякі докази, що в цій тотальній новій воєнній загрозі, вже теж західний світ починає дещо глибше розуміти джерело цеї загрози та доходити до її суті: Москви, без огляду на те який прапор повіває на Кремлі та хто в ньому сидить.

На сторінках цього щоденника вже була згадка про надруковані в „Ню Йорк Ворлд Телеґрам енд Сан" міркування В. П. Симмса, що загрозою для світу не є сотні мільйонів китайських кулів, але власне Москва, яка їх опанувала і тепер думає використати як гарматнє м'ясо для своїх імперіялістичних цілей. Ще більш вимовною під цим оглядом є стаття відомого англійського журналіста і знавця російських справ, Едварда Кренкшова, надрукована в недільному Н. Й. Таймсі, під багатомовним заголовком „Найвищий факт про Советський Союз". Стаття говорить сама за себе. Переповідаємо її в скороченні.

Росія є країною парадоксів. Парадокси є в цілій системі, від Кремля починаючи, а на в'язницях кінчаючи. З одного боку зустрічається каторжну працю у варварських умовинах, що межує з добровільною посвятою найбільш відданого характеру. Там є пекло і рай на землі рівночасно. Але найвищим фактом про Советський Союз є Росія, з якою західній світ так мало познайомлений. Якщо б ми тепер більше думали про Росію і менше про комунізм, ми стояли б перед меншою небезпекою попадати в екстреми. Бо ніщо інше, тільки Росія, її нарід і земля, є ключем нашого розуміння московської політики, яка тепер виявляється у войовничому комунізмі. А Росія не зміняється.

В Советському Союзі — пише Кренкшов — є 200,000,000 людей, величезна більшість з яких живе в неймовірній нужді та в неймовірному терорі. Але Росія є для них батьківщиною і вони її люблять. Англійці думають, що змін в інших країнах можна добитись головно рекомендаціями прийняти англійську парляментарну систему. Таку саму помилку роблять теж американці. Нам натомість треба дивитися на росіян і на їх країну, а не на їх таку чи іншу політичну систему.

Тих 200,000,000 народу в Советському Союзі далеко не всі є росіянами. Але всі затії походять від росіян, від великоросів, нащадків москвинів, що завжди були колонізаційним народом та сколонізували або намагалися сколонізувати безмежні евразійські простори від Варшави по Тихий Океан. За царських часів всі захоплені Москвою народи були обєктом безжалісної русифікації, від поляків, що мають вищу від росіян культуру, починаючи, а на туркменських народах кінчаючи. Всі вони розпачливо боролися проти русифікації. Після революції здавалося, що цей процес був припинений. Але це тільки так здавалося. Сьогодні той сам процес продовжується. В 1941 році українці і білоруси, що займають територію між Німеччиною і Сталінградом, вітали німців як визвольників, аж доки німці своєю поведінкою не виявили, що вони самі ще гірші від росіянів. В 1942 році кримські татари, чеченці та інші кавказькі народи збунтувалися проти Кремля і впустили німців. Кремль зробив з цього відповідний висновок та поробив заходи, включно з переселенням цілих народів, щоби подібні факти більше не повторилися. Русифікаційна політика продовжується з повною силою. Це важливе. Воно значить, що братерство советських республік є тепер фікцією та що різноманітність національностей в Советському Союзі не має жадного іншого значення, як тільки джерела слабости, актуальної і потенціональної. Це значить, що думаючи про росіянів, повинні — як і за царських часів — думати про домінуючу національність, про великоросів.

Автор в дальшому наводить докази на це твердження і приходить до такого висновку: досі ми не відрізняли росіян від уряду. Це треба зробити. Але не раніше, аж ми усвідомимо собі, що без огляду на все, теперішній російський уряд є продуктом російського народу. Майбутнє Росії, а можливо і світу, залежить від того, чи теперішнє величезне і героїчне зусилля все перемінити негайно і в поспіху коштом знищення древньої Росії матиме успіх. Бо це тут власне, в глибині евразійських степів і рівнин, вирішиться проблема миру або війни, і не на міжнародній арені.

Автор подає хронологічно характеристику перебігу большевицької революції, як чисто російського феномена, часто з облудною приманливістю для закордону. Але за тим всім, як і за цілою політикою криється ніщо інше, як власне „вічний великоросіянізм", російський скрайній націоналізм з усіми прикметами фашизму та імперіялізму. Все, що діється в комуністичній Росії, є тільки на перший погляд відмінною формою здійснювання ніколи і за жадних обставин не змінюваних велико-російських імперіялістичних цілей. В тому то й діло, що захід робить помилку, іденфікуючи комунізм з теперішньою системою в Росії. Того власне хоче Кремль. Але так воно не є. Теперішня московська система, хоча й називається комуністичною, вона далеко не є такою комуністичною, як це приймає захід в розумінні комунізму Маркса. Вона взагалі з цим не має, крім назви, нічого спільного. Тому, заки захід збагне ці проблеми, він повинен менше говорити про комунізм, а більше про Росію. Тепер найбільшим ворогом є власне російський імперіялізм, є Москва, завжди однакова.

Свої міркування автор кінчить таким спостереженням: тепер багато говориться про відірвання від Москви східно-европейських сателітів. Але він вважає, що це не має користи, як довго захід не може їм запропонувати відповідної реальної охорони. Це можна зробити тільки розбудовою західної сили, спокійно і без бомбастики, і тоді ця сила, моральна і матеріяльна, сама матиме відповідну притягаючу силу.

Микола Очерет.

КОНФЕРЕНЦІЯ

В жовтні місяці в Москві відбулась конференція „прихильників миру". Ми ж завжди прагнули на основі „самоопределенія народів вплоть до отделенія", як сказано в „соняшній конституції", а тому цією подією дуже зацікавились і уважно проглянули звіт конференції. Як ми й чекали на конференції „прихильники миру" говорили виключно про війну, певно пам'ятаючи римське прислів'я: „хочеш миру — готуйся до війни". Ось виступає патріярх усіх вірменів Георг VI. і проголошує, що „віруючі вірмени не можуть залишатись байдужними, коли миролюбивий за характером з багатою старовинною культурою корейський нарід піддається страшним мукам і звірським бомбардуванням з боку Америки..." Прочитавши це ми пригадали слова китайського примієра Чу-Єн-Лая, який заявив, що „китайські комуністи не можуть залишатись байдужими, не можуть стерпіти, щоб миролюбний корейський нарід став жертвою дикого нападу з боку Америки..." Нас, правда, це не здивувало, бо китайський премієр Чу-Єн-Лай і патріярх вірменів Георг VI. обидва є „прихильники миру", обидва напевне й комуністи, а всі „прихильники миру", як і всі комуністи, одержують накази від Політбюро ВКП(б), тому й заяву вони обидва зробили однакового змісту. Що ми не помиляємось, стверджує й виступ народного артиста СССР Н. Черкасова на конференції, а представника китайського комуністичного уряду в пресі. Тож народній артист СССР Н. Черкасов на конференції сказав: „російський народ ніколи не воює без особливої потреби". А в повідомленні комуністичного Китаю сказано, що „вирішено дати якнайбільшу допомогу індохінським комуністам, що підтримують режим Го-Чі-Мінга, який визнаний Москвою і Пекіном". Знову зміст заяв однаковий хоч сказаний різними словами. Москва, якбачимо, хоче опанувати Індо-Китай утримуючись від безпосереднього наладу, як певно і в Кореї, намагатиметься виправити справу теж руками китайських комуністів. А що це є дійсно так, стверджує і командант національно-китайських військ на Формозі, який заявляє: „коли завтра вибухла б світова війна, китайські комуністи були б у стані кинути до бою добре озброєні армії в силі щонайменше трьох мільйонів вояків". Тож тепер ясно через що „російський нарід ніколи не воює без особливої потреби", бо раніш для цього він використовував кавказців, поляків, туркестанців, балтійців, білорусів, фінів, литовців, а тепер хоче використати монголів, корейців та китайців. Тож зміст заяв однаковий, бо подаються вони з Політбюро ВКП(б), хоч, правда, тут вони сказані різними словами. Але читаймо звіт далі. Таджицький поет Мірзо-Турсун-Зате поінформував, що „в Америці після американської інтервенції в Кореї підписів під Стокгольмською відозвою збільшилось в п'ять разів". Зараз видно, що Мірзо-Турсун-Зате дійсно таки є таджик, тому й не має „рускаво размаха". Росіянин обов'язково сказав би, що підписів збільшилось в п'ятьсот чи п'ять тисяч разів і тут саме може в перший раз він сказав би правду, — бо коли в Америці під Стокгольмською відозвою не було жадного підпису, то збільшення цієї кількости хоч і в п'ятьсот тисяч разів справи не змінить — там знову не буде жадного підпису.

Спинимось ще на виступі російського письменника Б. Полевого, який настоює, щоб у ганебний список підпалювачів війни, де вже стоять такі імперіялістичні вовки як Чорчил, Д. Ф. Доллес, Омар Бредлі та інші, були записані і такі шакали імперіялізму, пропаґандисти війни, майстри наклепів і дезинформацій, як продажний писака, Лоренс із „Ню Йорк Таймсу", прешовутий Дрю Пірсон із „Дейлі Мірор", погромщик Поль Шуберт із „Колієр", турецький бандит пера Яльчін, бєоградський карлик Моше П'яде та інші..." Мимоволі до всіх отих людей виникає у нас пошана, бо раз „прихильник миру" когось ганьбить, це визначає, що той дійсно дбає при мир, бо в самому звіті конференції ми не зустріли навіть натяку на мир, на основі „самоопределенія" народів вплоть до отделенія". Правда, кожен промовець кінчав свій виступ словами: „хай живе великий борець за мир Йосип Віссаріонович Сталін". Така фаміліярність збоку промовців до „найдорожчого", нас аж покоробила. Тож ми, пам'ятаючи, що за діялектикою звичайно ворогові приписують те, що складає властивість самого того, хто це приписує, а разом з тим використовуючи цінний виступ російського письменника Б. Полевого, хочемо для „великого борця за мир" написати сумарний титул, що ним радимо користатись всім промовцям на майбутніх конференціях „прихильників миру", а саме: „хай живе майстерний підпалювач війни, незрівняний пропаґандист її, геніяльний творець наклепів і дезінформацій, советський бандит, карлик думки, знаменний погромщик, славний гробокопач миру, пресновутий батько народів, продажний вожд пролетаріяту, шакал російського імперіялізму, найлютіший з хижих вовків, незабутній відроджувач найганебніших рис та властивостей російських царів та імператорів, великий провокатор Йосип Віссаріонович Сталін".

Дам'ян Горняткевич.

Фанатики й аристократи духа

На агресивний тон у промові ген. В. Андерса зареаґував д-р Н. Гірняк, — військовик, військовикові — в культурному, але рішучому тоні, гідно, чесно. Тільки Польща й Московщина зазіхають ще й сьогодні по чужі землі, всі інші держави, в тому ж числі й Франція, виявляє багато зрозуміння для територіяльних потреб і прав переможених народів, — ось кінцеві висновки в статті д-ра Н. Гірняка.

Мимохіть виринає питання, чи ніхто з поляків не відважився колинебудь заговорити, або — що більше, написати щось в обороні політичних прав під'яремнених ними народів? Чи польська „рація стану" спірається дальше на максимальних вимогах „від моря до моря"?

Пригадую, коли приїхав до Кракова десь біля 1922 р. Володислав Міцкевич, рідний син Адама із Парижа, тоді вже вісімдесятькількалітній старець і в низці своїх публичних виступів дав один реферат, отож навіть він заторкнув між іншим питання польсько-українських взаємин, при чому зайняв супроти нас наскрізь неприхильне становище. До речі сказавши, Володислав Міцкевич виголошував свої промови бездоганною польською мовою, тому неслушний є погляд, що він уже не знав мови свого батька й то того самого батька, який в паризькому університеті читав виклади про літератури слав'ян, віддаючи окреме, почесне місце літературним здобуткам українців та висловлюючися з найбільшим признанням про милозвучність української мови.

Згадую про це мимоходом, як про факт, що виявляє антиукраїнські настрої серед польської верхівки в колах старої еміграції на переломі двох століть.

Але проти польських Валуєвих, що не признавали нам українцям навіть права на існування, проти ряду таких украінофобів, як Фр. Равіта-Ґавронський, Г. Сєнкевич, брати Ґрабські, ген. Галлєр чи відомий покровитель „шляхти заґродовей" Мйодонський, станув теж другий ряд високо-культурних поляків, що сміливо заявилися в обороні прав українців і тут вистане подати такі прізвища, як Л. Совінський, К. Шайноха, гр. С. Лось, проф. О. Ґурка й проф. І. Бодуен де Куртене. Зіставлення тих прізвищ це самі антитези, явні контрасти, хоч

(Докінчення на стор. 3-тій).

М. Сіверський.

У БОЛЬШЕВИЦЬКІМ МІШКУ

(Спогади колишнього плужанина).

13)

Приїхав я до Києва десь уже на кінець серпня місяця і відразу приступив до перегляду текстів опер. У Київському театрі справа з перекладами була далеко краще, а ніж у харківському. Тут артисти більше дотримувалися текстів перекладів і мало вносили від себе. Один лише баритон Донець робив самовільні зміни, бо він був старший чоловік і не міг іноді співати за перекладами, які були дозволені до вжитку, бо не вистачало сили згуку у нього. Але харківське і одеське оперне „гуляйпілля", що переїхало до Києва, намагалося здобути собі ґрунт і у Києві, але я чинив цьому великий опір. У цьому мені допомагав режисер опери, заслужений артист Манзій.

У Києві було поставлено три українських опери: „Запорожець за Дунаєм", до якої дописав одну дію „Карась у двірці султана" М. Рильський, а музику до цієї ж дії зробив, використовуючи народні мотиви, диригент опери Йориш, „Наталка Полтавка" та „Тарас Бульба". Ці найкращі й монументальні опери українських композиторів користалися великою любов'ю киевлян і їхні вистави завжди були вщерть набиті любителями послухати гарних арій у виконанні Паторжинського, чи Литвиненко Вольгемут або Петрусенкової і Захарченкової.

У 1935 році київський оперний театр мав їхати до Москви на „поклін до старшого брата", бо на той час влаштовувалось декаду українського мистецтва у Москві. Отже готування до цієї подорожі почалися ще у сезон 1934 року і мені довелося виготовляти та технічно оформляти пропагандивні видання оперного театру і його лібретта до тих опер, які мали бути виконані у Москві. А їх було три: „Запорожець за Дунаєм", „Наталка Полтавка" та „Снігуронька" На ці постави було зроблено особливий наголос. Оформлення було зроблено нове, що коштувало десятки тисяч карбованців, вважаючи, що всі матеріяли до цього оформлення діставали по твердих державних цінах. Мені довелося особливу увагу віддати перегляду перекладу опери Римського-Корсакова „Снігуронька". До виправлення цього перекладу я притягнув до співучасти М. Рильського, якому довелося довго таки попріти над її текстом, щоб зробити його пристойно. Треба віддати належне М. Рильському, що виконав він своє завдання знаменито.

Моїми стараннями при київському оперному театрі почала виходити перша дитяча оперна газета, газета для глядачів та для колективу театру. Мені довелося багато покласти зусиль, щоб як слід організувати ці газети. Треба сказати, що дитяча оперна газета (перша газета у цілому Радянському Союзі) дістала нагороду і добрі відгуки мистецько-критичних фахівців.

Присяглі театральні критики Гозенпуд, Романовський та інші дуже добре відгукувалися на сторінках щоденної київської преси про видання оперового театру та пророкували велику майбутність цим виданням. Але цьому пророкуванню не вдалося сповнитися, бо після мого арешту, що стався у травні місяці 1935 року, не було кому цим зайнятися і уся ця справа пропала і ліквідувалася.

Пригадую такий випадок, що стався за моїх часів перебування в оперному театрі. Режисер Колодуб, свідомий українець, якось посварився з помішником адміністратора театру Злочевським і той йому сказав:

— Товаришу Колодуб, пам'ятайте, що Вам не місце в радянському оперному театрі, ви український націоналіст, я це знаю давно. Взагалі у нашому театрі є ще дехто з націоналістів (як потім я довідався, це було сказане про мене та ще про одного диригента), яких треба звідси вимести, бо їм не місце тут. Пам'ятайте, що коли ви не змінете своєї настави, то вас чекають різні несподіванки...

Так воно і сталося. Десь через тиждень режисер Колодуб був арештований як ворог народу і довгий час перебував у слідчому корпусі Київської лук'янівської в'язниці. Взагалі цей Злочевський і старший контрольор Николаєвська були в театрі агентами НКВД, про що я переконався уже сидячи у лук'янівській в'язниці, бо слідчий мені навів кілька фактів з мого життя і роботи, які могли знати тільки ці співробітники театру, оскільки вони були моїми помішниками.

Народний артист Донець, користався усякими привилеями в театрі, був членом Верховної Ради УССР, уряд побудував для нього 14 кімнат будинок у районі Звіринця, дав йому на користування персональне авто, і взагалі всіляко його винагороджував, хоча він як оперний співака уже не виявляв цінности, бо був старий. Під час відступу большевиків з Києва у 1941 році не захотів виїзджати разом з іншими артистами до Уфи і хотів лишитися у Києві. Але НКВД примусово забрало його з помешкання і розстріляло тут же під муром його будинку як зрадника советської влади. Про це мені особисто говорила артистка Тесеєр, його дружина, коли я 1942 році бачив її у Києві.

Цей самий Донець, граючи видатну ролю у місцевому театральному професійному комітеті, виступав завжди за певну дисципліну у виконанні артистами текстів опер, картав тих артистів, які вводили „отсебятину" у ці тексти, казав, що і він не має права зміняти слів, але іноді це робив, бо його голосові дані уже не дозволяли йому співати за оригіналами перекладів. Але, мовляв, він знає, що робить не добре і намагається це звести до мінімума.

Харківська і одеська групи артистів, зокрема соліст одеської опери баритон Савченко, якого після кінця війни совєти повісили на площі одеського театру за те, що він виступав у оперному театрі підчас окупації Одеси румунами, не старалися дотримуватися текстів перекладів і у мене з ними були завжди непорозуміння і сварки.

Останні місяці до свого арешту, я був занятий видавничими справами, готуючи до друку видання київської опери до фестивалю українського мистецтва, що мав відбутися десь у вересні місяці 1935 р.

Мені у цьому дуже допомагали режисер Манзій, диригент театру А. Пазовський та головний адміністратор театру Л. М. Тексти до цих книжок редагували М. Рильський та театральний знавець Гозенпуд, що уже після війни був проголошений „космополітом" і зліквідований як ворог советської влади.

Памятним для мене лишився вечір і ніч з 21 на 22 травня. У той вечір, як пригадую, я відбував у себе на роботі нараду з М. Рильським та А. Гозенпудом в справі видання повного тексту опери Римського-Корсакова у перекладі М. Рильського „Снігуронька". Ми говорили про зміст вступної статті, яку мав написати А. Гозенпуд, та про художнє оформлення видання. Вибирали малюнки макетів, декорацій та костюмів, говорили про якість паперу на це видання, та про обкладинку, яку мав дати художник опери Хвостів. Сиділи десь до 11 год. вечора і потім попрощалися, умовившись зібратися другого вечора ще раз, щоб остаточно уже затвердити список малюнків до цього видання. Я тоді не знав, що це був останній вечір в приміщенні оперного театру, та й взагалі на волі.

(Далі буде).

Юрій Панейко, проф. У. В. У.

Український Вільний Університет у Мюнхені

Одна з найважливіших проблем кожного народу — це рівень і якість його духової творчости і його культурні надбання. Від цього залежать не тільки його політичні досягнення, але також роля народу в майбутній історії світу. Проблема ця важка для народів, що мають власну державу та всі сприятливі умовини, потрібні для скріплення і розвитку власної культури, науки й освіти. Зовсім інакще виглядає ця справа в бездержавних народів. Тут власне наука й культура або взагалі сходять у непроглядну тінь, або мусять приймати такі форми і методи, які щонайменше частинно могли б забезпечити духові потреби народу. Ця остання форма процесу розвитку рідної культури можлива тільки у народів, політично і національно зрілих, в народів з повним почуттям і розумінням власної історії і національної традиції та з повною відповідальністю за своє історичне післанництво. Одначе таких народів історія світу знає дуже мало, бо до цього треба не тільки доброї волі одиниць, але впертої і послідовної напруги свього народу, треба сили і пожертви мас, які здають собі ясно справу з того, що без власної культурної творчости, без науки і без належно вишколених та вихованих у національному дусі провідників суспільства не може бути й мови про відродження власної державної незалежности, про створення власного державного фірмаменту.

Нiщо дивне, що впродовж усієї історії ми бачимо страшні і завзяті змагання окремих націй та держав за престіж освіти рідного молодого покоління, своєї науки і взагалі своєї національної культури. Не чужі вони (ці змагання) і нашому народові, що мабуть єдиний в Европі, а може навіть і в світі, змагається вже довгими сторіччями за власне огнище своєї культури і науки, далеке від чужих впливів і ворожого йому чужого патронату. Змагання ці йшли, правда, по дуже тернистому шляху і вимагали не раз навіть кривавих жертв, але українська молодь, жадібна рідної науки і свідома свого завдання, ніколи не зрікалася своїх слушних позицій, хоч зовнішня програна була нераз заздалегідь уже ясна. Оборона рідної культури і науки стояла завжди і стоятиме як основний політичний і національний принцип нашої національної і державної традиції, що, переходячи з покоління на покоління витискає на сторінках історії незатерте тавро нашої національної гідности і нашого невмирущого гону до волі, до незалежности в усіх ділянках нашого життя.

І цієї великої ідеї не сила було зломити в українському народові ані Польщі ані Москві. Ідея створення власного храму науки, були й будуть завжди живими в Українському Народі. Прикладом цього хай буде відомий у нашій історії Український Тайний Університет у Львові в рр. 1921-1925 та Українська Тайна Греко-Католицька Богословська Академія в рр. 1940-1941 у Львові. Це саме виразна ознака нашої високої національної зрілости, нашого великого почуття державної рації. Тільки правдивий рідний науковий центр може бути животворним джерелом святих ідей народу і запорукою духової сили його майбутніх провідників.

Нiщо дивне, що саме в такому почутті молода Українська Держава вже в самих початках свого існування широко розгортала сітку нашого високого шкільництва з надією, що й під оглядом наукового рівня стане вона однією з передових держав світу. Та доля не дозволила нам довго втішатися власною незалежністю, але український нарід ані на момент не забув про своє основне завдання, про власне огнище культури і науки.

Українська політична еміграція стала творити огнище високої освіти на чужині. Так, уже в січні 1921 р. постає у Відні за ініціятивою Товариства українських письменників і журналістів перший Український Вільний Університет, перша українська екстериторіяльна „кузня" правдивих носіїв українського традиціоналізму, християнського гуманізму і демократичного раціоналізму. Та віденський ґрунт не був сприятливий для розвитку нашої науково-освітньої установи, не зважаючи на те, що коло неї згуртувалися такі світочі української науки, як Грушевський, Липинський, Колесса й інші. Тому вже восені того самого року переноситься наш університет завдяки старанням окремих наших політиків до Праги, де зразу розвиває свою широку діяльність серед численних представників нашої молоді, що тоді була згуртована у військових таборах Йозефова і Яблонного.

З того часу минає вже 29 років, як Український Вільний Університет перенісшися в 1945 р. з Праги до Мюнхену столиці Баварії високо несе прапор української науки як єдина, самостійна, національна Альма Матер.

Що значить зблизька тридцятьлітнє існування нашої високої школи на чужині і то саме в часах великої економічної кризи, політичного гніту та жахливих страхіть останньої світової війни, те зрозуміти і усвідомити собі повністю можуть, мабуть, тільки ті, що на своїх плечах несли величезний тягар боротьби за існування тієї школи, що тепер дійсно є гордістю нашої спільноти. Треба пам'ятати, що не раз і не двічі доводилось цим нашим піонерам науки переживати не тільки зневіру й розчарування, але також і злидні. А були це світила української науки, з яких неодин міг би зайняти почесне місце в колі визначних учених світу. Досить згадати тут хоч би таких корифеїв нашої науки, як хемік европейської слави Горбачевський, визначний географ України — Ст. Рудницький, великий репрезентант української філології — Степан Смаль-Стоцький, історик української Церкви — Біднов, дослідник українського мистецтва — Д. Антонович, визначний археолог — В. Щербаківський, історик України — Д. Дорошенко, знаменитий теоретик і діялектик европейської міри В. Старосольський, знаний цивіліст — Ст. Дністрянський, визначний дослідник українського права — Яковлів і багато, багато інших, що їх ряди поповнились тепер ще визначними нашими вченими з східніх земель України.

І коли тепер українське громадянство завдячує їм збереження нашого найстаршого на чужині храму науки і культури, що, не зважаючи на страшні воєнні лихоліття і переслідування виконує й надалі ролю нашого політичного і національного репрезентанта в світі, святим обов'язком нашого громадянства є скріплювати і допомагати всебічно розвиткові і праці нашої найстаршої наукової централі на чужині.

Український Вільний Університет — єдина в світі найвища наша українознавча централя, з якої вийшли і виходять повні лави наших рідних філософів, істориків, правників, літературознавців, мовознавців та географів, що мають і далі нести світло нашої науки в світ. І на майбутнє значення Українського Вільного Університету буде тим більше, чим більш актуальною буде українська проблема у міжнародньому маштабі і в міждержавній грі сил. Бо це вже надто відоме, що зацікавлення українською проблемою не буде тільки поверховним, спертим на деяких політичних аспектах чи спонтанних почуваннях, але спертим на комплетному вивченні нашої моральної і культурної вартости. Якщо хтонебудь буде сьогодні чи завтра розчисляти на українців як на державнотворчий нарід, він напевне старатисьме пізнати нас як культурну і державну націю.

Тому обов'язком кожного українця є подумати над забезпеченням майбутнього нашої найвищої наукової централі, нашої дійсної і єдиної правдивої „Альма Матер", якої доля є нашою долею. Зокрема під сьогоднішню пору, коли переважна більшість нашої еміграції розсіялася по широких країнах розлогої Америки і далекої Австралії, залишаючи свою Альма Матер як „форпост" европейської культури й оборонця та репрезентанта нашої національної культури в Европі, завдання наше супроти УВУ не тільки не сміє зменшитися чи частинно хвилево припинитись, але, навпаки, в нас повинні щораз то більше зростати всякі зусилля і намагання якнайбільше причинитися для забезпечення дальшого існування нашого Університету та словом і ділом зафіксувати перед світом нашу моральну і матеріяльну для нього допомогу.

Не сміє бути ні одного українця, ні однієї українки в світі, для яких не була б дорога своя рідна висока школа. Про це повинні також пам'ятати всі наші національні організації й установи в Новому Світі без огляду на їх характер і завдання; вони повинні творити довкруги себе відповідні товариства, які б своєю поставою супроти української науки, своєю постійною моральною та матеріяльною допомогою й надалі піддержували нашу найвищу наукову станицю і допомогли їй зокрема в теперішніх матеріяльних невідрадних умовинах виконувати свою велику місію в світі та надалі поглиблювати українську науку, вільну від відомого нам нечуваного рабства та шкідливого усім світогляду.

Фанатики й аристократи духа

(Докінчення зі стор. 2)

не бракувало ніколи між поляками розумних одиниць, які тверезо, але водночас позитивно оцінювали наші національні прикмети та співчутливо відносилися до нас. Саме до цього останнього типу поляків належав один професор краківського університету (його прізвища з відомих причин не можу тепер подавати), що мав відвагу сказати до мене: „там у большевії переживаєте пекло, але не краще живеться вам і в нас".

Окреме значення має для нас погляд такого виняткового критика й одночасно мистця-маляря, яким був Станислав Віткевич. В своїй праці, великій монографії, присвяченій творчості Матейка, проаналізував він якнайбільше об'єктивно всі образи цього великого майстра кисти, зупиняючися не тільки над їх мистецькими прикметами, але заглиблюючися якнайосновніше в їхній зміст. Зрештою сам Матейко ставився назагал добре до українців і до українських проблем, про що чи не найкраще свідчить факт, що він признав одному зі своїх учнів, українцеві (Дам'янові Краєвському) стипендію на дальші студії у Мюнхені, не звертаючи уваги на національну приналежність цього студента. Матейко був занадто культурною людиною, щоби трактувати українців із фальшивого становища шовінізму, як це робив Сєнкевич. Матейко являвся пропаґатором історичної місії Польщі, то й ці великодержавницькі ідеї висловлював він у своїх історичних композиціях без злобних тенденцій, що найвище з притаманним йому патосом („Вернигора", „Хмельницький під Львовом" і „Люблинська Унія"). Отож у згаданій книжці про Матейка (виданій другим накладом у Львові в році 1911 на стор. 108 і 110.) Станислав Віткевич висловив такі глибокі думки, що слід їх навести тут у дослівному перекладі. „Народи, які боролися під спільними стягами в „Ґрінвальді", які присягають на ці прапори в „Люблинській Унії" (назви образів Матейка), остаточно розходяться. Експанзивність їх національних сил змагає врешті до цього, щоби цілком і безповоротно відперти польське море до його етнографічних меж і скинути зі себе це все, що має на собі якийнебудь слід польського панування і впливів польської культури. Тепер давня Польща справді розпадається й цілий зміст її існування стає лише леґендою минувшини, не життям, не майбутністю. Ідея Матейка, блукаючи по історичному просторі Польщі, не могла би сьогодні вже з давною силою переконування почуватися наче в себе дома, вкрадаючися поза кордон України й Литви. Там є тепер уже хтось другий, хто береже тих просторів, як своєї виключної й нерозривної власности, бажаючи для себе того, чого ми (поляки) хочемо для нас. І права цих людей до самостійного, незалежного життя є повні, є вищі від цього, що другі називають історичним законом, який завжди являється або вислідом насильства, або акцією тих, що насильством держаться при владі. Життя є найвищим правом існування одиниць і народів. Тому злочином і божевіллям було би, якщо хтось хотів би протидіяти в якийнебудь спосіб здійсненні аж до останніх консеквенцій, цьому зривові України й Литви до самостійного життя, до існування не тільки під власним іменем, але й по національній своїй суті й на власну відповідальність".

І тут пригадуються мені слова бувшого польського прем'єра, проф. Казимира Бартля, що сказав одного разу у викладовій залі львівської політехніки до своїх слухачів: „Віткевич був справді дуже розумною людиною".

Врешті не від речі буде згадати ще про один факт. Професор варшавського університету Бодуен де Куртене вислав із приводу ювілею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові в 1923 р., (він був дійсним членом НТШ), до управи цеї установи листа, в якому крім властивого привіту нав'язав також до тоді проголошеного, трагічного для нас рішення Ради амбасадорів у Парижі в справі державної приналежности Східної Галичини. Він виявив у цьому листі своє повне зрозуміння для державницьких аспірацій українців у зв'язку з кривдячою постановою тогочасного політичного ареопагу. Проф. Бодуен ужив при тому таких сильних слів, які звучали дуже сміливо в устах поляка, що стояв на важливому становищі, а саме він писав, що „сьогоднішня, оскаженіла, людська тварина (розвсцечоне людске бидлє") не є ще в силі зрозуміти ваших змагань за свободу, але прийде час, коли політичний світогляд поляків врешті назріє і накаже їм віддати це, що Вам українцям вповні належиться. Бодуен де Куртене ще й публично говорив нераз своїм громадянам гіркі слова у вічі й так підчас одного свого відчиту в Кракові радив їм, чи не доцільніше було би для духа тодішньої епохи змінити початок польського гимну й замість „Еще Польска не згінела пукі ми жиеми" співати „Еще Польска не згінела, хоцяж ми жиеми"...

Можна тільки жалувати, що таких поляків, як Віткевич, Ґурка й Бодуен де Куртене було так мало! Тоді вони мали би більший вплив на виховання грядучих польських поколінь.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси).

„ПРИ НАЙМЕНШИХ ВИТРАТАХ"

До Каховки, де заплянувано будувати нову гідроелектростанцію на Дніпрі і розпочати копанну каналу, вже прибула група інженерів Дніпробуду з Медведевим на чолі. Головний геодезист Дніпробуду Гартман, даючи інтервю місцевим кореспондентам, сказав: „Нам треба збудувати греблю при найменших витратах на будівництво каналу Каховка — Асканія Нова".

„При найменших витратах" в партійній інструкції означає, мабуть, стільки, що „даровою силою робітників".

ЗЯБЛОВА ОРАНКА ВІДСТАЄ

Рада міністрів УССР і ЦК КП(б)У опублікували постанову, в якій виявили, що „оранка на зяб в багатьох колгоспах проходить зовсім незадовільно... Особливо погано провадиться зяблова оранка в Житомирській області, де на 10 вересня зорано 27,6% до завдання, в Кіровоградській 23,6%, в Сумській — 27,5% і в Станиславівській — 2,9% до завдання". Міністерство сільського господарства, міністерство бавовництва, голови виконкомів і райвиконкомів, секретарі обкомів і райкомів партії отримали попередження, що вони „особисто несуть відповідальність за виконання установлених завдань і плянів, а рада міністрів УССР і ЦК КП(б)У уживатимуть суворих заходів до тих керівників, укі допустять зрив виконання ґрафіка". Працівникам МТС за кожний гектар зораного зябу під цукрові буряки постанова приобіцяла продаж „по пільговій ціні" 1 кґ. цукру.

Вісті з України

Спортові Вісті

ЩЕ ДВІ ТОЧКИ ДЛЯ НАШИХ У ВАЖКІЙ ПУТІ ДО ВЕРХІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІГИ

Українсько-американське С. Т. — Swedish F. C. 2:0 (0:0)

Укр.-Амер. С. Т.: Деревницький; Шміґель, Товпаш І.; Арндт (Палій), Лютак, Серант; Голюка, Банах, Павлюк, Товпаш II, Гірка.

Swedish F. C.: Льомандка; Джонсен, Едґрін; Радджерс, Поміері, Вайт; Аніано, Гельсунд, Бувін, Скарф, Бравн (Ґерлсон).

Судля А. Шмітт.

Публики біля 1500.

Ворота стрілили: 51 хв. 1:0 Голюка, 74 хв. 2:0 Павлюк і Товпаш II. разом. Відношення корнерів: 6:4 для наших.

Бруклин. — Захмарена погода і дошкульний вітер переконував не тільки змагунів в коротких штанцях, що вже прийшла у всій своїй ревматичній змінности нюйорська осінь, але й багатьох прихильників вже нам знаної піщаної площі при 65 вулиці й 8 Евеню, яка приносить так багато щастя нашій дружині. Сьогоднішня неділя, 5 листопада ц. р., принесла рівнож щасливу, хоч і заслужену перемогу над шведами, які в табелі з останньої неділі займали друге місце. Українці із двома плюс-точками стояли на п'ятому місці на всіх вісім дружин.

Оцінюючи перемогу наших до певної міри щасливою — друга половина нолежала шведам, — ми не дискутуємо її заслужености, коли приймемо до уваги не тільки вислід, а й певний карний у 17 хв. гри до шведів за фавль на шіснадцятці, за який суддя Шмітт, зрештою дуже добрий, подиктував тільки посередню шіснадцятку. В цих змаганнях проти кондиційно витривалих і технічно добрих шведів нашу дружину прикрашувала одна дуже гарна ознака, розуміння, що мистецтво ліґи не здобудеться фаворитизуванням з боку преси і фанатиків, а бажанням виграти і добрим футболом.

Наша дружина виступила без Лапічака, але із братами Товпашами. Деревницький на воротах своїми парадами в часі тривалих і небезпечних атак шведів пригадав себе майстром свого фаху як це було в дрезах авґсбурзької „Чорногори". Шміґля, який мусів у 62 хв. через контуження вийти з площі, із його певністю та чистими ударами не можна було пізнати. У великій мірі є його заслугою вислід на зеро, коли він дві хвилині перед відходом врятував „грубий шніцель" Лютака. Останній своєю розбивальною грою — його головка безконкуренційна — при активній асисті поліпшеного Серанта з успіхом паралізувала напади шведів.

Проте Лютак, як середущий помічник, не постарчав нападові м'ячів. Не робив цього за великою працею і Серант. Тільки, як все, добрий Арндт знаходив час і на розбивання, і на будову. На стилю гри нашої дружини помічається без сумніву німецька школа (тут і таємниця успіху!) пасінґів та трикутника із її працьовитістю та математичністю. Цей стиль, би мовити, вже в крові наших футболістів, проте він потребує гри в полі-будови: постачання м'ячів нападові. Цього наші не навчились. Це зрозумів Банах, у неприсутності Лапічака стратег дружини, і граючи позадного лучника перебрав на себе це важке завдання. Крім того, він не забував стріляти. Павлюк живий і з його тягом до воріт дуже добрий викінчувач. Голюка сьогодні за еґоїстичний, проте не позбавлений несподіваної, лисячої хитрости, плодом якої був і його перший гол. Помимо того, що наші далі забувають грати неокритим лівим крилом, Гірка все таки зумовив декілька добрих позицій. Товпаш І., що є специфічним стрільцем не знайшов ще свого місця у дружині, стиль гри йому ще теж чужий. Одначе відчувається його великі можливості. Це рівнож відноситься і до його брата — Товпаша І.

Шведи, які грають горою, мають в особах воротаря Льомандки та спокійного, маленького середущого помічника Поміері свої кращі сили. В нападі вирізнялися центровий Бувін та вже сивий, лівокрилий Бравн.

Гру починають шведи. Наші грають з вітром. Ситуації міняються з тим, що українці мають більші шанси. Випади шведів несподівані, але не загрозливі. У 17 хв. Джонсен фавлює на шіснадцятці Товпаша II. Посередній вільний, повинен би бути карний, Банах переносить. Дальших 15 хвилин належить повністю нашим: Банах промахує з 12 метрів. Через пісок Товпаш II. не використовує нагоди з найближчої віддалі. У 30 хв. думається, що зусилля наших дадуть ведення: комбінація Банах-Голюка-Павлюк і м'яч у сітці, але... відсторонь Павлюка. Довгим стрілом Арндта закінчується перша половина. В другій половині шведи при допомозі вітру натискають. Наша оборона стабільна. Напад наших робить рідкі, але грізні випади — новість в українців. Такий несподіваний, але блискучий випад: Гірка-Павлюк-Голюка, Льомандка побитий, Товпаш і Павлюк рівночасно, і 2:0 — вислід дня. Цей гол попередив у 51 хв. перший. Банах має стріляти вільний із шіснадцятки, він знаходить між обороною шведів дірку, подає коротко до Арндта, той продовжує, тут з'являється несподівано Голюка і 1:0!

Точно година 4:30 наші переможно сходять з площі.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ КАНДИДАТИ ДІСТАЛИ БІЛЬШІСТЬ ГОЛОСІВ ПРИ ВИБОРАХ

Вашинґтон. — Одно з інтересніших помічень роблять політичні спостерігачі з останніх виборів 7 листопада, а саме, що Республиканська партія дістала більшість голосів усіх виборців, а вибрала менше кандидатів ніж Демократична партія. Дотеперішні обчислення вказують, що всіх голосів віддано 40,700,000, а з них республіканські кандидати дістали 42 відсотки. Меншість, тобто неповних 37 відсотків дістали демократичні кандидати, хоч Демократична партія вийшла переможною щодо числа вибраних кандидатів.

У минулих часах були ще інші партії, які були в спроможності вибрати своїх репрезентантів до Конґресу і на різнійнші уряди. Останні вибори відзначилися теж тим, що притягнули до голосування найбільше число громадян за всі часи в „непрезидентських" виборах. Попередні „середні вибори" з найбільшим числом голосів були в 1938 р. Тоді голосувало 37,304,213 виборців.

ПРОГНАЛИ ХЛОПЦЯ, ЩОБ ЗРОБИТИ ЙОГО ДІПІСТОМ

Вашинґтон. — До Америки Приїздить як діпіст з своїми батьками в Німеччині чотирорічний хлопець, Тома Стадлер, народжений у Чехословаччині, не зважаючи навіть, що його штучно зроблено діпістом, щоб помогти у виїзді до Америки з його батьками. Батьки втекли в 1948 р. з Чехословаччини, а їх дітей викрадено пізніше зовсім окремо. Хлопця взяли до Голяндії, а дівчинку до Німеччини. Коли батьки і донечка дістали дозвіл на виїзд з Німеччини до ЗДА, хлопець не міг з ними виїхати, бо перебував в Голяндії, а звідси не впускали дітей в американську зону. Консул у Німеччині поміг родині в такий спосіб, що порадив голяндським властям прогнати хлопця як „небажаного чужинця" і в той спосіб поміг йому злучитися з батьками.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Загальні збори хору „Думка".

Дня 22 жовтня 1950 р. в авдиторії Академії св. Юрія при 9-тій вулиці вібулися другі загальні збори хору „Думка" в Ню Йорку.

Збори відкрив урядуючий голова інж. Богачевський, закликаючи на вступі присутніх повстанням з місць та хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять бл. п. генерала У. П. Армії Тараса Чупринки.

Приступаючи до порядку дня збори покликують через аклямацію на почесного предсідника, приявного на залі композитора, проф. Недільського та вибирають на діючого предсідника п. Чопика.

Після відчитання протоколу з попередніх загальних зборів члени управи склали звіт з діяльности за останній рік.

Зі звітів виявилось, що за рік існування, кількість членів зросла з 17 до 52. Відбуто 105 проб пересічно по 2 години, на яких приявність вагалась в межах від 75% до 80%. Хор вивчив 27 пісень, з якими виступав на 12 імпрезах власних, або як учасник на запрошення церков чи організацій. З важніших можна згадати: Просфору, концерт у Вашинґтоні, Свято-Йванський вечір, 10-ліття Конґресового Комітету та фестиваль американських хорів в Карнеґі Гол. Хор працює після усталеного пляну праці, в якому на першому плані стоять виступи перед американською публикою, участь в українських національних святах та власні імпрези. Пояснюючи, чому виступи перед американською публікою виділ поставив на першому плані, д-р Карпевич навів приклад, чеського, польського та інших народів, які музикою та піснею здобували в важний для них час серця й прихильність американців. Що хор „Думка" може сповнити завдання посередника та пропаґатора української справи серед американського суспільсдва, того доказує останній виступ хору на фестивалі американських хорів, де український хор і українська пісня стрінулись з надзвичайно теплим прийняттям.

Після дискусії та уділення абсолюторії уступаючому виділові, збори одноголосно вибрали голову та його заступника в особах Мґр-а Льоня Крушельницького та д-ра Карпевича. З черги вибрано контрольну комісію та Раду Хору, яка після нового статуту є дорадчим і апробуючим органом для голови, що є одинокий відповідальний за працю й добро хору.

Нововибраний голова закликав членів у своєму заключному слові до такої самої інтензивної праці, як у минулому році, бо лиш в той спосіб хор осягає мету, яку собі намітив: піснею служити на американській землі українській справі.

Закінчуючи збори Мґр. Льоньо Крушельницький висловив прилюдні подяки оо. Василіянам, завдяки доброзичливости яких хор може відбувати проби у приміщеннях їхньої Академії при 9-тій вулиці, опісля композиторові проф. Недільському за його щиру і безкорисну фахову допомогу хорові та паням Мілянович і Душник за їх прихильність та допомогу у навязуванні звязків серед американських кол, завдяки яким між іншими хор міг репрезентувати українську піснею здобути признання американської публики на фестивалі американських хорів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. — Від. 374 матиме місячні збори 25. листопада, в суботу, на Elizabeth Peabody House 357 Charles Street, Boston, Mass., в год. 7,30 ввечорі. Проситься членів про численну участь. Хто має знайомих, що бажають вступити до У.Н.С., хай приведе їх на збори. — П. Улашкевич, М. Білак, М. Кисіль.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 18. листопада в год. 8. ввечорі в церковній залі 28 Іст 7-ма вулиця. Просимо прийти на час, бо є важні справи до вирішення. — Уряд.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, відділ 147 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. листопада, в парафіяльній залі 803 Фронт Стр. в 2-гій год. пополудні. З огляду на це, що ці збори є передостанні в цьому році, тому просимо всіх членів, а головно довгуючих, прийти і заплатити свої залеглості, бо на другий місяць відбудеться річна контроля, а тому треба конечно вирівнати всі довги. Хто не заплатить тепер — буде суспендований. — Д. Рудакевич, предс., І. Рудакевич, кас., І. Федорик, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода від. 20 повідомляє членів місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю 19. листопада в залі Укр. Хати при Ґрейлінґ вулиці. Проситься членів подбати, щоб усі Ваші знайомі обезпечилися в У.Н.Союзі. — Й. Годяк, рек. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Вончевського, від. 10 повідомляє всіх своїх членів і члениць, що збори відбудуться в неділю 19. листопада зараз по Службі Божій в парафіяльній залі. Просимо всіх членів прийти на збори. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглості. — В. Глива, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. о. Николая, від. 106 відбудуться в неділю 19. листопада в Домі Відділів У.Н.С. 843. N. Western ave, в год. 11,30 перед полуднем. Просимо всіх членів і члениць прибути та вирівнати залеглий довг, до кінця цього року, так щоби не переносити залеглих довгів на другий рік. Члени суспендовані в місяці жовтні, що не платили вже 2 місяці, якщо не прийдуть 19. листопада на збори, та не вирівнають свого довгу за 3 місяці, будуть виключені з організації. — Й. Коцовський, предс., М. Попіль, кас., Г. Дацьків, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів бр. св. Юрія, Відділ 239, що місячні збори відбудуться в суботу дня 25. ц. м. точно в год. 6,30 ввечорі, а не в суботу 18.. Просимо членів прийти в назначений день. — Уряд.

CLEVELAND OHIO — The St. Mary's Lodge № 112 will hold its regular monthly meeting on Sunday, November 19 after the 2nd and 3rd mass in St. Peter & Paul Church hall. — E. Saluk, Pres., H. Prociw, Treas., R. Kupchik, Fin. Sec., M. Fedak.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю 19. листопада в год. 2. пополудні в парафіяльній залі під ч. 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів є конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. На цих зборах буде номінація на Уряд на 1951 рік. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівнати свої залеглости. Проситься теж членів не забувати приєднувати нових членів. — П. Пасняк, предс., Т. Шурґот, кас., А. Іванів, фін. секр., Г. Вулавинець, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370 повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться 19. листопада в неділю, в церковній залі 127 Парк вул. зараз по другій Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на ці збори та вирівнати вкладки. Приведіть зі собою теж знайомих та впишіть їх до Тов. і У.Н.Союзу. — П. Воляник, предс., В. Колесник, кас., Р. Голубович, фін. секр., К. Марущак, рек. секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Повідомляється членів від. 277, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. November — (листопада) в 2-гій годині пополудні в церковній залі на Walnut St.. Члени, котрі мають залеглі вкладки, повинні їх вирівняти. — Н. Корнат, М. Курдина, С. Федірко, С. Вишневський.

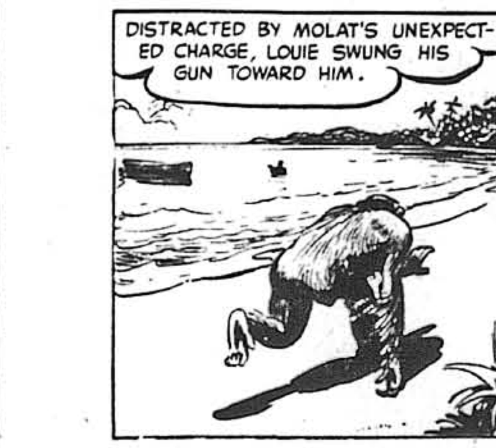
САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84 подає до відома всім членицям і членам, місцевим і позамісцевим, старшим і молодим, а зокрема новим членам, що місячний мітинґ відбудеться 19. листопада 1950, в неділю пополудні точно в год. 3,30 в залі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест Савт Порт, Конн. Проситься всіх, а головно нових членів прийти на час і заплатити свої вкладки, а теж забрати грамоти, платничі книжочки і відзнаки. — П. Дудко, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Тараса Шевченка від. 252, відбудуться в неділю 19. листопада в год. 12-тій вполудне, у залі при У. К. Пр. Церкві 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти на збори і вирівнати вкладки. — І. Меґас, предс., Д. Когут, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка від. 372 відбудуться в суботу 18. листопада в год. 7,30 ввечорі в залі Veterans of Foreign Wars, 109 Park Ave. Просимо всіх членів і члениць прийти на час, бо маємо багато справ до полагоджения. Взиваємо довгуючих членів вирівняти свої залеглості. — І. Головка, предс., В. Реновець, кас., Й. Ярема, секр.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

ТАРЗАН, ч. 2472. Окружають



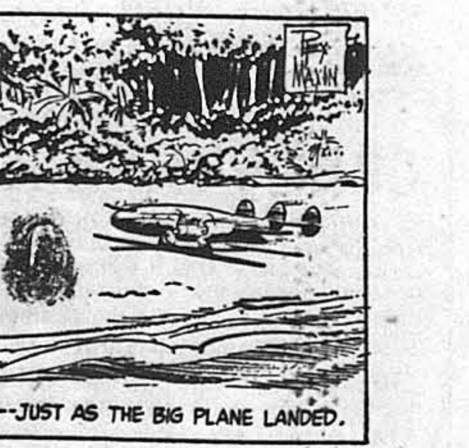
Збентежений несподіваним нападом Молата, Луї обернув свій револьвер проти нього.



Малпочоловік спокійно пірнув під воду.



Повзучи по дні води як вюн, Тарзан доплив до ніг вбивника...



... саме в пору, коли великий літак осів на землі.